NAISTEN VALMIUSLIITTO

LAUSUNTO

6.10.2026

Eduskunnan Puolustusvaliokunta

Kirjallinen lausuntopyyntö HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

NAISTEN VALMIUSLIITTO RY:N (NVL) LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON TALOUSARVIOSTA VUODELLE 2027

Naisten Valmiusliitto ry kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto Valtioneuvoston talousarviosta vuodelle 2027.

Liitto keskittyy lausunnossaan puolustusministeriön hallinnonalan esitettyihin määrärahoihin, jotka vaikuttavat Naisten Valmiusliiton mahdollisuuksiin järjestää maanpuolustus-, turvallisuus sekä varautumiskoulutusta sekä ylläpitää maanpuolustustahtoa ja vahvistaa kriisintietokykyä. Kokonaisturvallisuuden kehittämiseksi ja varmistamiseksi eri hallinnonalojen tulee huomioida kouluttautuneiden vapaaehtoisten tarjoama resurssi häiriö- ja poikkeusoloissa

Suomen turvallisuustilanne on pysyvästi muuttunut ja vaikeammin ennakoitavissa. Muutoksen arvioidaan olevan pitkäkestoinen. Turvallisuusympäristön nopea heikentyminen ja lisääntyvä hybridivaikuttaminen on lisännyt naisten kiinnostusta varautumis- ja turvallisuuskoulutusta kohtaan, joka näkyy halukkuutena kouluttautua. Sotilaallisen maanpuolustuksen, kokonaismaanpuolustuksen ja kokonaisturvallisuuden kytkeytyminen yhä tiiviimmin toisiinsa vaatii koulutuksen ja uusien toimintatapojen kehittämistä.

Naisten Valmiusliitto ry kouluttaa ja kehittää naisten vapaaehtoista varautumis- ja turvallisuusosaamista

Naisten Valmiusliitto ry kehittää naisten varautumis- ja turvallisuustaitoja sekä pyrkii vahvistamaan naisten mahdollisuuksia toimia häiriö- ja poikkeusoloissa yhteiskunnan hyväksi. Liiton päätoimintaa ovat eri puolilla Suomea toteutettavat NASTA-harjoitukset, jotka järjestetään yhteistyössä Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kanssa ja Puolustusvoimien tuella. Harjoitukset ja kurssit ovat avoimia kaikille naisille. Harjoitukset vahvistavat naisten kriisinsietokykyä sekä lisäävät maanpuolustustahtoa. Vuonna 2026 NASTA- ja PikkuNASTA-harjoituksia on järjestetty kuusi kappaletta. Näihin kolmipäiväisiin harjoituksiin on osallistunut noin 1.000 naista. Vuodesta 1998 lähtien Naisten Valmiusliitto on kouluttanut harjoituksissaan yli 16.000 naista.
Harjoitustoiminnan lisäksi Naisten Valmiusliiton alueneuvottelukunnat järjestävät alueellisia koulutustapahtumia koko Suomessa.

Naisten Valmiusliitto pyrkii aktiivisesti kannustamaan naisia suorittamaan vapaaehtoinen asepalvelus. Lisäksi liitto pyrkii lisäämään ymmärrystä asepalveluksen suorittavien ja reserviläisten lähipiirissä toiminnan merkittävyydestä ja kannustuksen ja tuen tärkeydestä.

Naisten Valmiusliitto pyrkii aktiivisesti kannustamaan naisia suorittamaan vapaaehtoinen asepalvelus. Lisäksi liitto pyrkii lisäämään ymmärrystä asepalveluksen suorittavien ja reserviläisten lähipiirissä toiminnan merkittävyydestä ja kannustuksen ja tuen tärkeydestä.

Naisten Valmiusliitto ry:n koulutus perustuu koulutusohjelmaan, joka on laadittu yhteistyössä Maanpuolustuskoulutuksen kanssa ja on Puolustusvoimien hyväksymä.

NVL:n toiminnan rahoitus

Puolustusministeriöltä tuleva avustus Naisten Valmiusliitolle kanavoituu Maanpuolustuksen Tuki ry:n kautta. Kuluvana vuonna (2026) avustus on 82.000 €. Tämän lisäksi Naisten Valmiusliitto ry:n tulorahoitus perustuu eri säätiöiltä (mm. Lotta Svärd Säätiö) saataviin avustuksiin.

Lotta Svärd Säätiön tuella on pystytty palkkaamaan määräaikainen koulutuskoordinaattori kehittämään koulutusta lisääntyvään kysyntään.

Naisten Valmiusliitto ry:n rahoituksen jatkuvuuden epävarmuus hankaloittaa pitkän tähtäimen suunnitelmallisuutta.

Huomioitavaksi

1. Maanpuolustus- ja kokonaisturvallisuusjärjestöille tulee varmistaa riittävät ja pitkäkestoiset taloudelliset resurssit toimia muuttuneessa turvallisuustilanteessa.

2. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen varautumis- ja turvallisuuskoulutus tulee saada valtionavun piiriin.

   Perustelu: varautumis- ja turvallisuuskoulutus (VARTU) ei kuulu MPK:n lakisääteisiin, julkisiin tehtäviin. Suuri osa Naisten Valmiusliiton ja MPK:n yhdessä järjestämästä koulutuksesta on tätä VARTU-koulutusta.

   On varmistettava, että kokonaisturvallisuus- ja maanpuolustuskoulutus, jolla tähdätään turvallisuustietojen ja -taitojen, sekä yhteiskunnan että yksilöiden kriisinsietokyvyn vahvistamiseen ja maanpuolustustahdon ylläpitämiseen, toteutetaan pääosin yhteiskunnan varoin.

3. Tarvitaan vapaaehtoisten turvallisuuskoulutettujen rekisteri. Rekisterin perustamiseksi tarvitaan resursseja lainsäädännön laatimiseksi ja rekisterin ylläpitämiseksi sekä sen hyödyntämiseksi.

Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu: ”*Parannetaan maanpuolustuksen kanssa yhteistyössä toimivien kolmannen sektorin yhdistysten ja järjestöjen koordinaatiota ja luodaan mahdollisuus heidän kouluttamiensa henkilöiden rekisteröintiin näiden tavoittamiseksi tarvittaessa.*”

Moni nainen, joka ei ole suorittanut vapaaehtoista asepalvelusta, haluaa toimia poikkeusoloissa ja erilaisissa häiriötilanteissa yhteiskunnan hyväksi. He ovat koulutuksensa ja työkokemuksen ansiosta osaavia sekä osallistuneet vapaa-ajallaan varautumis- ja turvallisuuskoulutuksiin. Näistä turvallisuuskoulutusta hankkineista henkilöistä tulee olla mahdollisuus perustaa rekisteri, jota voidaan poikkeusoloissa hyödyntää. Rekisteristä tulee selvitä mm. henkilön hankkima koulutus ja mahdolliset sitoumukset poikkeusolojen tehtäviin. Rekisterin avulla on mahdollista tavoittaa ko. henkilö. Viranomaisten tulee myös ennalta aktiivisesti tunnistaa tehtäviä, joihin voidaan kouluttaa henkilöitä. Rekisterissä ja sen hyödyntämisessä tulee ottaa mallia Ruotsin vastaavasta kokonaisturvallisuusrekisteristä.

Naisten Valmiusliitto ry

Naisten Valmiusliitto ry on valtakunnallinen yhteistyöjärjestö, joka on perustettu vuonna 1997. Liiton muodostaa 10 naisten vapaaehtoista maanpuolustus- ja kokonaisturvallisuustyötä tekevää jäsenjärjestöä, joissa toimii yli 100 000 naista.Jäsenjärjestöt ovat Finlands svenska Marthaförbund rf, Maa- ja Kotitalousnaisten Keskus ry, Maanpuolustuskiltojen liitto ry, Maanpuolustusnaisten Liitto ry, Martaliitto ry, Pelastakaa Lapset ry, Reserviläisliitto ry, Sotilaskotiliitto ry, Suomen Lottaperinneliitto ry ja Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry.

Lisätietoja antavat:
puheenjohtaja Paula Risikko (p. 050 511 3107, paula.risikko@eduskunta.fi)
toiminnanjohtaja Pia Lindell (p. 040 561 1655, pia.lindell@naistenvalmiusliitto.fi)

Paula Risikko
puheenjohtaja

Pia Lindell
toiminnanjohtaja